

העם

סוף-סוף זה נגמר

לבל דבר יש סוף.

גם לקיץ הקשה של 1987

הקיץ סחב את עצמו עד יום-כיפור, ואז נפח את גישתו. הסתיו הגיע.

שוב התחולל הפלא השנתי. הכנענים הקדומים, יושבי הארץ הזאת, הפכו את הפלא הזה למיתוס לאומי. בסוף האביב מת בעל, האל. בסוף הקיץ מנשקת אותו ענת, אחותו, והוא קם לתחייה.

קיץ 1987 היה קשה במיוחד. רבים חיכו לחורף בכליון-עיניים. היריה משפיע עליהם כגשם על פרחים שנטו לנבול.

גשם. ירק. פרחים. מחלצות חרשות לארץ. סתיו 1987.

העם

מילחמת יום-כיפור 2

זהו מילחמה אחרת.

אבל היא מסוכנת לאי-חזות, ואולי אף יותר

יום-כיפור מעורר בלב כל ישראלי את היכרונות מהמילחמה הגדולה, ההמורה ביותר בתולדות ישראל מאז מילחמת-העצמאות. שני צבאות סורי רים תקפו ביום-כיפור 1973 את המדינה. במפתיע והנהילו לה תבוסה בימים הראשונים. המונים נפלו חלל, לפני שהצליח צה"ל לסוכב את גלגלי המילחמה.

יום-כיפור 1987 זה היה רק זיכרון רחוק. הסכנה של התקפת-תע מצד צבאות ערביים סדירים קלושה. חלות עליה שתי המילים, שמילאו תפקיד כה

אולם מילחמה זו הטילה צילה על יום-כיפורים: ליד חיפה. התנפלו 50 צעירים יהודיים מטירת-הכרמל (היושבת במי קומה של העיירה הערבית טירה) על פועלים ערביים פיסדמפוש כאכ-סנייה סמוכה. הרבר נא, כפי הנראה, אחרי שערכים שיכורים התגרו בנערות יהודיות.

תערוכת זו של מין וגזענות - שוביניזם גברי ושוביניזם לאומי - היתה מאז ומעולם חומר-נפץ מסוכן ביותר. ברצועת-עזה הרגו חיילי צה"ל שלושה ערבים, שנסעו במכונית. לא היו אלה צעירים חשודים, "מחבלים" או פושעים פליליים, אלא אורחים מכובדים: מהגרים, קבלן-בניין וידיים. הגירסה הרשמית: הם לא עצרו ליד מחסום. אחרי שירו במכונית, ברחו השלושה מתוכה. אז נהרגו.

הגירסה היתה חשודה ביותר, כמו כמעט כל הדעות דובר-צה"ל מן הסוג הזה, שהרסו את אמינותו של מוסד זה עד היסוד. סביר להניח כי השלושה כלל לא הבחינו במחסום. כאשר ירו בהם, הגיבו באופן ספונטני: ברחו. הם לא נהרגו על-ידי כדורים בודדים, אלא כל אחת מן הגופות היתה כמסגנת. ירו בהם עשרות כדורים.

בירושלים התנפלה ערביה כפרית בסכין שלופה על קצין מישמר-הגבול, לאור היום, וניסתה, לדבריו, לרצחו נפש. הקצין תפס את הסכין. יתכן כי האשה אינה שפויה ברעתה. אולם מיקרה זה מצטרף לכמה מיקרים דומים בשבועות האחרונים, שלכולם כמה מכנים משותפים:

הנתקף הוא תמיד חייל (סדרן או במילואים) כמדים.

התוקפים פועלים על דעת עצמם, מבלי להשתייך לגוף כלשהו.

לתוקפים אין נשק חם, אלא סכינים.

זהו תופעה מסוכנת במיוחד, מפני

יום כיפור

נשף כלנידרי

בתליאביב התגבש

נהג חדש ליום-הכיפורים:

מסיבת-ענק בגשר

עוצר ודממה אלחוטית ברחבי גוש-דן, העיר כמצור פולחני. הכנישים ריקים ממכוניות. בתי-השעשועי סגורים. ברחובות נראים אנשים בודדים. אך מובלעת קטנה כצפון

כמו גלגליות, סקייט-בורדס, אופניים ואחרים, הרעישו את שכונת-כבלי הסמוכה במשך ארבע שנות רצופות, החל מ-10 בערב עד לשעה 2 לפנות-בוקר.

מיפגש המוני זה מתקיים כבר מזה 15 שנים רצופות, ומרהים בכל פעם מחדש במדיו.

עוברי-אורח, שנקלעו למקום בחורום מבת-הכנסת הסמוכים לגשר חשבו שנקלעו בטעות להפגנה יוזמה. בשנים הקודמות היה חתך הגילים 20 ומעלה, אך בשנתיים האחרונות חל מהפך, והמבוגרים פינו את מקומם לצעירים.

בעבר הרחוק נראו בגשר, כערבי יום-הכיפור, זוגות נאהבים, אנשי-בוהמה ומתמרדים למיניהם, שכאו לראות ולהיראות, ומעל לכל ליהנות מאווירה מזוהר ומיוחדת.

לא על סקס. סיפור הגשר החל כשזוגות נאהבים, שלמדו בבתי-הספר התיכוניים שבאיזור, קבעו מיפגשים עם בני-זוגם באיזור-הגשר, מכיוון שחלקם התגוררו בשכונות מרוחקות, כמו צהלה, אפקה ורמת-אביב, והפסדה הטבעית היתה מיפגש במחצית הדרך, כפי הנראה. ראשוני היוזמים היו תלמידי תיכון חדש והגימנסיה הרצליה, שסיימו את לימודיהם במחזור של 1972. הגשר סימל עבורם, שנה לאחר מכן, את המילחמה האזרחית של יום-הכיפורים, אך עם השנים קיבלו המיפגשים תאוצה, וההתקהלויות בגשר הפכו לעניין חברתי המאפשר לצעירים לצחול ולשמוח גם ביום-הכיפורים.

המיספר האדיר של הצעירים המגיעים לגשר, ואווירת-הקרב, יוצר רים תחושה של מובלעת המנותקת לחלוטין מהעיר, הנתונה כמצור הילכתי. הגשר שוקק ומלא חיים. הקטנים מתחרים ביניהם בנסייעה על אופניים המבוגרים עוסקים בשיחות ובי-היכרונות.

הקורים החברתיים ברורים. אין מדברים על סקס ועל מסיבות, כי לפי תפיסתם זה יהיה חילול-הקודש, אך מותר לדבר על לימודים, צבא ושוטיות.

מוסיקה אסורה להשמעה, וגם אין מעשנים. הצפוניים, שהם ילדי-השמת של תליאביב, נמנעים מיצירת קשר עם הררומיים, או עם ילדי-שכונות-המצוקה, העושים אמץ פסי גדול כדי להגיע לגשר. אך למרות החיכוך, אין תחושה של מתח, ואין גם אלימות. ההכרה שבטווח של כמה עשרות מטרים מסביב מתנהלים החיים כמו בשכונת מאה שערים בירושלים

המונייה-הנער בליל כלנידרי ליד גשר-הירקון אוירת קרנבל במובלעת הסנוחקת מן העיר

פועלת כבלם, למניעת עימותים לא-רצויים. מי שמודמן לגשר עשוי לקבל הלם מסיגנון-הבלוש, הנהוג שם בהשוואה לשאר חלקי העיר.

בעוד שבתליאביב רבתי לבושים מרבית התושבים בגדים צנועים, הרי שבגשר הסיגנון רוק, פרובוקטיבי. כמה מכוניות שניסו לעבור את הגשר במשך הערב, לא נתקלו בבעיות, למעט מיקרה אחד, שבו מתחו צעירים אחרים כבל-מתכת לרוחב הגשר, ופגעו ברוכב-אופנוע שעבר במקום. אך אירוע זה לא התרחש בשעות המיפגש הגדול.

למחרת-בבחיץ חצות היא שעת-השיא. האיזור כה גרוש באנשים, שר-רושים סבלנות ומרפקים כדי להתקדם. לקראת השעה 1.30 יורד המתח, וה צעירים הגרים כאיזורים מרוחקים פור-שים לקראת המסע הארוך הביתה, העשוי אף להימשך שעתיים. בגשר נשארים מי שגרים בשכונות הסמוכות. כולם נעים בחבורות. כמעט אין רואים זוגות. אולי זה לא נראה להם מתאים. למחרת היום חוזרת התמונה על עצמה, והפעילות עוברת לחופי-הרצצה. החופים מלאים במתרחצים, ולצופה מהצר נרמה שיש בהם יותר אנשים מאשר בשבתות ובהגים. אך המיספר קרוב לממוצע בשבת. מאחר ואין כיסאות-ינוח מתפרשים אנשים על סדינים ושמיכות, וזה יוצר רושם של חוף מלא. אך זהו הכרל חזותי בלבד. שיא בתנועת הנופשים בים נצפה בחוף-גורדון, בחוף שרתון הישן ובחוף הילטון. שם נראתה קבוצה גדולה של רקדנים מלהקת בת-שבע ובת-דוד. חלק מהרקדנים אינם ישראליים, ולגביהם יום-הכיפורים הוא עור יום שיוף.

בחוף זה מסתובב אחד הפועלים ומוכר משקאות למתרחצים במחיר מופקע. הביקוש גדול מההיצע. שאר החופים נראים גם תיירים רבים, המפקדים גאופם לקרנייה-שמש. הנועזות שבחבריה אף מסירות את חזיית בגדיהם.

גולשים לא נראו בחופים, מכיוון שאף אחד מהם לא העז ללכת ברחוב כשגלשן צבעוני בידיו. לקראת השעה 5 התרוקנו החופים. מיספר הולכי-הרגל התמעט, ונראה שכולם מיהרו לביתם, לסעודה שלאחר הצום.

בעוד שהצעירים שבגשר-הירקון גילו הבנה והשלמה עם הצום ומי-רותו, הרי שהמבוגרים יעו רביעו חוסר-הזדהות מוחלט עם יום-הכיפורים, ואת שימתם על יום-החופש נוסף.

הוגגים ליד גשר-הירקון סקס הוא חילול-הקודש, לימודים וצבא מותרים

הרהיטון לפני 14 שנים: סבירות נמוכה. אולם יום-כיפור 1987 עמד בסימן מילחמה אחרת: מילחמת ישראל-פלסטיין.

תליאביב מתרחש אירוע מדהים בגודלו. 6000 צעירים התגוררו בסביבות גשר-הירקון בערב יום-כיפור, במה שמכונה בניהם כ"מסיבה הגדולה ביותר בעיר" בערב זה. אלפי בני-נוער, בגיל התיכון, ואחרים בגיל צבא והאוניברסיטה, התקהלו בקטע הכביש שבין צומת הרחובות יהודה המכבי ודרך-חיפה, ובין צומת הפלנטריום הצעירים, כנגדים ציבועניים מצוידים באמצעי-החברה מאולתרים

שהיא מעידה על עומק השינאה המתפתחת, ועל כלליותה. קשה מאוד להילחם בה, מפני ששיתוף-המודיעין מכוונים לגילוי תאי-המתרת מאור-גנים, שיש להם קשר עם מפעילים בחו"ל. קשה למנוע פיגוע ספונטני, בלתי-מאורגן. ואולי חשוב מכל הוא שדה-הקרב, שישפיע לאורך-ימים. לא מה שנעשה לאור היום בצמתים וכבשים, אלא מה שנעשה בלילה במיטה: הקרב הרמוגרפי על עתיד הארץ.

מין וגזע. טיבה של מילחמה זו שונה לחלוטין, וכך גם הסכנות בכרו-כות בה. יתכן שהסכנה החמורה ביותר הכרוכה בה היא שישראל מתכחשת לעצם קיומה. אין פלסטינים. אין מילחמה. יש רק "טורף". כעייה מישרתית-שב-כית.